

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ: НЕОБХІДНІСТЬ ОНОВЛЕННЯ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ

**МАНДИЧ О.В., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Активізація процесів й ускладнення в економічній сфері в Україні призвели до загострення конкурентної боротьби, в тому числі і між учасниками сировинного аграрного ринку [5]. Така ситуація змушує виробничі підприємства даної сфери шукати можливі традиційні напрями і, на основі останніх, оновлювати стратегії розвитку не лише для підвищення ефективності своєї діяльності, а й для забезпечення належного рівня конкурентоспроможності – як кінцевого результату провадження виробничо-комерційної діяльності.

Питанням конкурентоспроможності в сучасній вітчизняній та зарубіжній економічній науці приділено достатньо уваги. Але, більшість представлених результатів досліджень присвячено проблемам забезпечення та перспективам підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств. Тому, на нашу думку, має місце недостатність та недосконалість розроблених і застосовуваних існуючих методичних підходів щодо організації, управління, контролю та оцінки конкурентоспроможності підприємств в умовах функціонування аграрного ринку. Також на підставі останнього можна говорити про певну недосконалість інструментарію забезпечення та розвитку конкурентоспроможності підприємств даної сфери, що і визначає актуальність теми.

У ситуації існуючої на сьогоднішній день зростаючої конкуренції між величезною кількістю операторів ринку, пов'язаних з виробництвом та реалізацією аграрної продукції, з'являється певна необхідність формування ефективних стратегій їх конкурентоспроможного розвитку. Слід відзначити, що виникають оновлені формати виробничо-торгових відносин між учасниками аграрного ринку, які в кожному конкретному випадку мають свої особливості і вимагають побудови нових, адекватних систем і стратегій розвитку на коротко- і довгострокову перспективу, що забезпечуватимуть їх конкурентоспроможність. У зв'язку з цим, в умовах конкуренції, що посилюється, виникає необхідність розробки стратегій забезпечення конкурентоспроможності саме аграрних

товаровиробників, як перших і одних з найбільш незахищених учасників в ринковому ланцюзі.

Аналіз останніх наукових досліджень показує, що основною метою формування конкурентоспроможного стратегічного управління є досягнення оптимального рівня ефективності і конкурентоспроможності обраного підприємства. Однак, на жаль, що стосується критеріїв оптимальності та ефективності, то до сих пір, навіть в теорії, чітких рівнів конкурентоспроможності підприємств аграрної сфери не представлено [4]. Це, на нашу думку, робить процес розробки стратегій розвитку трудомістким через недосконалість оцінки його результативності.

Також, однією з важливих і важко прийнятних в реаліях функціонування зазначених підприємств вважається завдання стратегічного управління – спрямований вплив на зовнішнє середовище, можливість її зміни і створення відповідних умов для повного досягнення стратегічних цілей.

Загалом, хотілося б відзначити, що ідеологічно стратегічне управління підвищення конкурентоспроможності, в тому числі і аграрних підприємств, формується виходячи, по-перше, з можливостей, а по-друге, на основі трьох базових складових: потенціалу, стратегії і конкурентоспроможності, представлених як єдине ціле.

За економічною сутністю потенціал підприємства (у найзагальнішому розумінні) являє собою сукупність стратегічних ресурсів, які знаходяться в розпорядженні підприємства і мають визначальне значення при аналізі можливостей і меж функціонування окремих підприємств в тих чи інших умовах.

Якщо розглядати стратегію, як економічну категорію, то слід мати на увазі загальний, не деталізований план чи напрям діяльності підприємства, який охоплює способи досягнення поставлених цілей тривалий період. При чому стратегію можна розглядати як послідовний, раціональний, конструктивний, підкріплений теорією, стійкий до існуючих умов середовища і адаптивний до змінних умов довгостроковий план, який має супроводжуватись постійним повним аналізом та моніторингом в процесі реалізації.

Конкурентоспроможність є найбільш широким поняттям. Наразі, існує декілька тисяч лише визнаних визначень, які розглядають дану категорію за різними методологічними підходами. Якщо розкривати економічний зміст конкурентоспроможності у широкому форматі, то можна її визначити як здатність певного суб'єкта

господарювання перевершити конкурентів в існуючих умовах функціонування на заданому об'єктовому ринку.

Дослідження економічної сутності даних дефініцій дозволяє говорити про їх діалектичну єдність. Однак механізм взаємозалежності та взаємозв'язку представлених категорій стратегічного управління в існуючих наукових дослідженнях сучасних авторів не розглядається, що і зумовлює необхідність проведення обраного дослідження.

Література.

1. World Development Indicators: Agricultural inputs [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://wdi.worldbank.org/table/3.2#>

2. Agriculture value added per worker (constant 2005 US\$) [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://data.worldbank.org/indicator/EA.PRD.AGRI.KD>

3. Eurostat - Data Explorer [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

4. Горкавий В.К. Використання статистичних методів в маркетингових дослідженнях / В.К. Горкавий, О.В. Іващенко // Економіка АПК. – 2008. – № 7 (165). – С. 105-111.

5. Іващенко О.В. Економічна сутність категорії «ринок» / О.В. Іващенко // Вісник ХНАУ. Серія «Економіка і природокористування». Випуск 5.– Х:ХНАУ, 2007. – С. 161-165.

СУЩНОСТЬ ОРГАНИЗАЦИОННЫХ ИЗМЕНЕНИЙ

МАРЧЕНКО А., СТУДЕНТКА*,

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

В наши дни организация должна меняться. Открытия и изобретения вытесняют стандартные способы работы. Одной из проблем управления современным предприятием является быстрое его развитие и изменение в соответствии с современными рыночными принципами функционирования и растущими требованиями общества. Организация и управление большинства

---

* *Науковий керівник –Крала В.Г., старший викладач*